

Handläggare: Eva H Tångfeldt
Telefon: 08-508 05 201

Dnr 301 - 191 - 2007

Sammanträde 12 juni 2007

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Inriktning för Järvalyftet

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 314-1325-07

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden beslutar att som svar på remissen överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Stadsdelsnämnden hemställer hos kommunstyrelsen om att Järvalyftet genom medverkan från Hässelby-Vällingby vidgas till ett Västerortslyft.

(Omedelbar justering)

Leif Spjuth
stadsdelsdirektör

Sven-Göran Södergren
avdelningschef

Sammanfattning

Remissvar på tjänsteutlåtande från Stadsledningskontoret, dnr 314/1325/2007
Kommunfullmäktige har i budgeten för 2007 givit kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra ett särskilt program avseende Järvafältet. Utifrån detta har stadsledningskontoret utarbetat det så kallade Järvalyftet, som är en allsidig program- och investeringssatsning som ska skapa positiv och ekonomisk utveckling på längre sikt. Enligt förslaget föreslås Järvalyftet genomföras i stadsdelarna runt Järvafältet.

Bilagor: **1. Inriktning för Järvalyftet - Stadsledningskontorets förslag.**

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning är positiv till programmet men påtalar vikten av att insatserna koordineras så att de även berör de stadsdelsområden i Västerort som har samma förhållanden och utveckling som Järvafältet.

Delar av Hässelby-Vällingby stadsdel har sedan några år samma situation som man har i Järvastadsdelarna. Den socioekonomiska strukturen liknar den som funnits många år i Järva, beroende på stor inflyttning till Hässelby-Vällingby. Järvalyftet bör för bättre effekt vidgas till ett Västerortlyft för att täcka in hela regionen. Förslaget från Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning är att vidga satsningen till ett så kallat "Västerortslyft".

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats av avdelningen för Stadsdelsmiljö och teknik i samråd med avdelningen Arbete och bistånd, barn och ungdom inom Individ- och familjeomsorgen.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2007 givit kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra ett särskilt program, det så kallade Järvalyftet. Stadsledningskontoret har med anledning av detta utarbetat ett förslag till genomförande. Remisstiden sträcker sig till den 16 juni 2007.

Stadsledningskontorets förslag

Målet med Järvalyftet är att få en bättre och mer långsiktigt hållbar social och ekonomisk utveckling för boende i Järvaområdet. Det ska uppnås genom ett antal insatser som inbegriper både förändringar på den fysiska miljön som en bättre och tryggare närmiljö, bättre infrastruktur och kommunikationer samt fler bostadsrätter. Till dessa satsningar tillkommer insatser för att höja utbildningsnivån och kunskaper i svenska språket. Härutöver betonas att den enskilt största utmaningen är att bryta bidragsberoendet och få fler människor i arbete genom riktade insatser inom socialtjänsten och genom ökat samarbete mellan näringsliv, utbildningsväsende och de boende.

Järvalyftet innehåller flera olika delområden som spänner över många olika ansvarsområden. De olika delområdena är boende, trygghet, arbetsmarknad/sysselsättning, stadsplanering, näringsliv och utbildning.

Stadsledningskontorets förslag är att Järvalyftet inte ska ses som ett kortsiktigt tidsbestämt integrationsprojekt utan som en investering för att skapa en bestående positiv social och ekonomisk utveckling.

Programmet föreslås samordnas av stadsledningskontoret och ska ledas av en politisk styrgrupp.

Stadsdelsförvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen delar programmets övergripande mål att häva utanförskapet och bejaka integrationen i ett långsiktigt socialt och ekonomiskt perspektiv. Programmet omfattar många delar och intressenter såsom boende, trygghet, arbetsmarknad/ sysselsättning, stadsplanering/ tekniska förvaltningar, näringsliv, utbildning och andra aktörer. Förvaltningen delar tanken på att genomförandeplanen ska verka kring trygghetsskapande åtgärder, motverka utanförskap, fysiska insatser, nya arbetsformer och kanaler för arbetssökande, samverka med näringsliv och andra aktörer såsom skola, kulturliv m.fl. för att främja den fysiska och social integrationen.

Förvaltningen ser positivt på att programmet ska ses som ett övergripande instrument för vägledning och förstärka samverkansarbetet i staden för att förhindra utanförskap och segregation. Järvalyftet kommer att utgöra en ekonomisk resurs och en motor i arbetet för att motverka denna utveckling i berörda stadsdelar. Hässelby–Vällingby stadsdelsförvaltning vill påtala vikten av att insatserna fördelas så att stadsdelar med samma sociala och ekonomiska utveckling som Järvafältet omfattas av satsningen.

Utvecklingen för stadsdelen är jämförbar med Järvafältets. Få arbetsplatser, stor andel arbetslösa, många små hyresrättslägenheter med låga hyror och få bostadsrätter, stor andel innevånare med utländsk bakgrund med en förväntad ökad inflyttning. Nybyggnationen och förtätningen i stadsdelen är stor, och antalet medborgare förväntas öka med ca 10% inom en tioårsperiod. Mot denna bakgrund föreslår stadsdelsförvaltningen att satsningen vidgas till ett Västerortslyft för att därmed täcka in hela regionen. Därigenom skapas också förutsättningar för ett ökat samarbete och erfarenhetsutbyte mellan stadsdelarna kring Järvafältet och Hässelby-Vällingby.

Boende

Befolkningen i Hässelby-Vällingby beräknas öka under de kommande åren liksom bostadsbyggandet. Under 2007 beräknas ca 1.000 personer flytta in i nybyggda lägenheter. Sedan början på 2000-talet sker det en stor inflyttning av resurssvaga personer till Hässelby-Vällingby från stadsdelarna på Järvafältet. Under 2006 skedde dock den största nettoinflyttningen direkt från utlandet, över 700 personer. Inflyttningen från andra delar av Stockholm uppgick till ca 400 personer. 24% av befolkningen i stadsdelen har utländsk bakgrund enligt USK statistik från 2006. I stadsdelen finns tre prioriterade områden; Hässelby gård, Grimsta och Smedshagen. Alla tre områdena domineras helt av hyresrätter i allmännyttan. I dessa områden har förvaltningen påbörjat olika samverkansarbeten mellan medborgare, bostadsbolag, verksamheter, föreningsliv, polis m.fl. Dock krävs mer djupgående åtgärder för att åstadkomma långsiktiga positiva effekter.

De allmännyttiga kommunala bostadsföretagen, Stockholmshem, Familjebostäder och inte minst Svenska Bostäder har en viktig roll i det förändringsarbete som

Västerortslyftet skulle kunna innebära. Precis som i Järvastadsdelarna bör bostadsföretagen ställa medel till förfogande för en gemensam satsning.

Bostadsområdena Smedshagen, Grimsta och Hässelby gård har med tiden blivit starkt segregerade. I dessa områden finns också merparten av de hushåll som är beroende av ekonomiskt bistånd. År 2005 levde 10% av hushållen i Smedshagen på socialbidrag. Motsvarande siffror för Hässelby gård är 5% och för Grimsta 4%. Arbetslösheten är också högre här än i andra delar av Hässelby-Vällingby.

Det totala lägenhetsbeståndet i stadsdelen består till 87 % av hyresrätter. Endast 13% utgörs av bostadsrätter. Många nya hyresrätter har byggts i stadsdelen under senaste mandatperioden. Vissa delar av Hässelby och Vällingby är dock dominerade av småhus och bostadsrätter. Detta medför att vissa statistiska genomsnittsuppgifter för stadsdelen som helhet inte speglar hur situationen ser ut i de mesta utsatta områdena.

En grundförutsättning för en lyckad satsning genom ett Västerortslyft är bostadsbolagens medverkan. Satsningar behövs i den fysiska miljön både vad gäller fastigheterna och intilliggande parker och grönytor.

Arbetsmarknad/sysselsättning

Sedan hösten 2006 har behovet av arbetskraft ökat i stadsdelen och staden som helhet. Flera år av konjunkturuppgång och höga tillväxttal i ekonomin slår nu igenom på arbetsmarknaden. Trots detta finns det grupper som har svårt att etablera sig. Det gäller både långtidssjukskriva som har svårt att återkomma i arbetslivet men särskilt gäller det många av stadsdelens socialbidragstagare. I april 2007 uppgår ca 1.140 hushåll inom Hässelby-Vällingby försörjningsstöd. Av dessa är 70% personer födda utanför Norden. Hässelby-Vällingby har relativt få arbetstillfällen. I stadsdelen finns 1.700 arbetsplatser med 11.400 anställda varav 5.000 i offentliga sektorn. En stor del av befolkningen pendlar ut från stadsdelen varje arbetsdag.

Den begränsade tillgången till arbetstillfällen påverkar också Arbetsförmedlingens och stadsdelens arbete med att personer som är beroende av försörjningsstöd ska bli självförsörjande. Genom projektet Strategi Hässelby-Vällingby som bedrevs under åren 2004-2006 och som finansierades av Kompetensfonden, skapades fler och nya kontaktytor gentemot det lokala näringslivet. Dessa behöver utvecklas vidare, inte minst tillsammans med privata arbetsförmedlare, dels för att möjliggöra fler praktikplatser för arbetssökande personer men också för att göra stadsdelen attraktivare för nya företagsetableringar. Stadsdelen har sedan årsskiftet en med Bromma stadsdelsförvaltning gemensam näringslivssekreterare som arbetar med frågor kring näringslivets utveckling i denna del av Västerort.

Hässelby-Vällingby uppvisar idag för invandrare och ungdomar liknande arbetsmarknadsproblem som på Järvafältet.

En samordning av metoder och insatser är därför viktig. Gemensamma insatser är också avgörande för att snabbare åstadkomma egen försörjning.

Förvaltningen ser positivt på förslaget att inrätta ett sk. Jobbtorg i Vällingby. Jobbtorget kan bli en viktig del i ett mer samlat arbete inom ett gemensamt ”Västerortslyft”

Under 2006 togs ca 400 flyktingar emot i stadsdelen. Denna utveckling fortsätter i samma takt hittills under 2007. I april 2007 uppbar ca 290 flyktinghushåll introduktionsstöd. I augusti/september är det ett 60-tal hushåll som passerar 18-månadersgränsen då introduktionsperioden är slut. De flyktingar som då ej har ordnat egen försörjning kommer i stället vara berättigade till försörjningsstöd. Liknande förhållanden finns på Järvafältet.

Flyktingmottagandet ställer stora krav på stadsdelen. Särskilda insatser behövs för att möta behovet av fler platser i barnomsorgen och i skolan. Inom individ- och familjeomsorgens verksamheter ökar antalet ärenden inom barn och ungdom.

Trygghet

Trygghet prioriteras högt av medborgarna, trygghet att kunna röra sig fritt i sin egen stadsdel utan att vara rädd. Förvaltningen delar stadsledningskontorets bedömning att fler synliga poliser, tydligare insatser mot ungdomsbrottslighet och stärkt samarbete mellan polis och socialtjänst kompletteras med trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön.

Trygghet är ett brett område och innefattar både insatser i den fysiska miljön, men även sociala insatser. Att finna nya vägar för att bryta utanförskapet är en viktig del av detta arbete.

Brottsligheten ökar i Hässelby-Vällingby liksom i Järva. I Järvastadsdelarna är det våldsrelaterade brotten i förhållande till antalet innevånare högre än genomsnittet för Stockholms län. En stor andel av våldsbrotten utgörs av våld mot kvinnor och barn i hemmet. I Hässelby-Vällingby är utvecklingen likartad.

En del av trygghetsarbetet är fysiska åtgärder. Medborgare, verksamma i Hässelby-Vällingby och besökare ska uppleva ett rent, tryggt och säkert stadsdelsområde med välskötta parker, bra städning och vinterväghållning. I Hässelby Gårds Centrum finns ett väl fungerande och strukturerat samarbete med medborgarna, Centrumkompaniet, bostadsföretag, företagarföreningen, polisen, föreningslivet, kyrkan, stadsdelens verksamheter såsom skola, förskola och fritidsgårdar. Medborgare från olika generationer och med olika bakgrund samverkar.

Att arbeta utifrån olika verksamhetsområden vilka ansvarsmässigt hör till olika nämnder förutsätter en tydlig ansvars- och uppdragsfördelning.

Förvaltningen delar tanken att förutsättningarna att använda resurserna på bästa sätt stärks med hjälp av gemensamma mål och en strategisk plan som omfattar olika verksamhetsområden.

Stadsplanering – tekniska förvaltningar

Ett samarbete sker idag med de stadsbyggande förvaltningarna, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret, när det gäller utveckling av den fysiska miljön inom Hässelby-Vällingby stadsdelsområde. Den omfattande nybyggnationen av bostäder fortsätter framöver. Detta ställer stora krav på en effektiv medborgardialog där samverkan mellan lokalsamhällets aktörer och fackförvaltningarna utgör en viktig del.

Trafiksystem och allmänna kommunikationer är av vital betydelse för stadsdelsområdets utveckling. Förbifart Stockholm och framkomligheten på Bergslagsvägen-Drottningholmsvägen är angelägna frågor att arbeta med framöver. De kollektiva tvärförbindelserna med bl.a. Järvafältet behöver förbättras.

Näringsliv och andra aktörer

Järvafältet har fler arbetsplatser till sin befolkning än Hässelby-Vällingby. Hässelby-Vällingby har en brist på 12.000 arbetsplatser medan Järvafältet har mer balans och ett överskott för Kista.

Både Hässelby-Vällingby och Järvafältet har brist på enklare och industriella jobb. Stora invandrargrupper saknar IT kunskaper och möjligheter att snabbt komma in i IT täta arbetsplatser. För dessa behövs i första hand industriella och mindre kunskapsbaserade jobb. Dessa jobb är en brist i hela Stockholm och de industriella jobben minskar p.g.a. av att dessa företag ”trycks” ut från Stockholm. Båda områdena behöver en satsning på mindre tillverkningsindustri och småföretag. Mark för sådana lokaliseringar behöver inventeras och planeras.

Utbildning

I Stockholm råder brist på hantverkare och byggnadsarbetare. I Hässelby-Vällingby och i Järvastadsdelarna finns stora grupper ungdomar som av olika anledningar saknar gymnasieexamen. I de arbetsmarknadsverksamheter som bedrivs återfinns huvuddelen av dessa ungdomar. De insatser som visat sig ge bäst resultat är bl.a. praktikplatser. Men långsiktiga effekter uppnås bäst med yrkestekniska utbildningar och lärlingsverksamhet.

Många invånare i de utsatta stadsdelarna Smedshagen, Grimsta och Hässelby gård har dessutom bristande kunskaper i svenska språket vilket också har betydelse för möjligheterna att komma ut på arbetsmarknaden och att klara sig i samhället på ett bra sätt.

När det gäller nyanlända flyktingar erbjuds de SFI-verksamhet varvat med praktik där så är möjligt. Sannolikt behöver SFI-verksamheten effektiviseras och mer anpassas efter arbetsmarknadens behov. Nyckeln till inträde på arbetsmarknaden är oftast att behärska svenska språket i tal och skrift samt ha en relevant utbildning. Större insatser inom detta område behövs från samhällets sida.
